

Návrh revízie smernice o Energetickej hospodárnosti budov

POZIČNÝ DOKUMENT PLATFORMY
BUDOVY PRE BUDÚCNOSŤ

SEPTEMBER 2022

Autor: Richard Paksi (Budovy pre budúcnosť)

Tento dokument vznikol vďaka podpore European Climate Foundation.

Publikované v septembri 2022 platformou Budovy pre budúcnosť.

Budovy pre budúcnosť sú najväčšie profesionálne záujmové združenie pre sektor budov na Slovensku. Prostredníctvom svojich 9 členských organizácií reprezentujeme takmer 900 subjektov aktívnych v oblasti kvalitnej výstavby, obnovy a prevádzky budov. Od vzniku združenia v roku 2013 je naším hlavným poslaním aktívne sa podieľať na tvorbe verejných politík, ktoré ovplyvňujú výstavbu a obnovu budov, s dôrazom na energetickú hospodárnosť, zdravé vnútorné prostredie a udržateľnosť.

Úvod a sumár

Európska komisia prijala 15. decembra 2021 rozsiahlu revíziu (prepracované znenie) smernice o energetickej hospodárnosti budov (EPBD). Revízia EPBD je kľúčovou súčasťou balíka "Fit-for-55" pre sektor budov. Cieľom revízie EPBD a snahou Európskej Komisie (EK) je nasmerovať sektor k novému cieľu do roku 2030 (t. j. zníženie celkových emisií o 55 % v porovnaní s rokom 1990) a pripraviť sa na dosiahnutie tzv. dekarbonizovaného fondu budov (zero-emission building stock) do roku 2050.

Cieľom prepracovaného znenia smernice EPBD je zvýšiť tempo obnovy budov, znížiť emisie skleníkových plynov a spotrebu energie a podporiť využívanie obnoviteľných zdrojov energie v budovách. Návrh revízie obsahuje veľké množstvo nových politík či posilnenie a úpravu tých existujúcich, ktoré členské štáty už implementovali. Veľký dôraz je kladený na obnovu existujúceho fondu budov prostredníctvom nových nástrojov ako sú minimálne energetické štandardy pre budov (Minimum energy performance standards – MEPS), renovačné paspory či posilnenie finančných stimulov. Návrh smernice však navrhuje taktiež ambicióznejšie štandardy pre nové budovy, ktoré vychádzajú z postupného sprísňovania požiadaviek na energetickú hospodárnosť budovy. Nový štandard, tzv. bezemisnej budovy sa však zameriava nie len na energetickú stránku budovy, ale taktiež na útlm riešení postavených na fosílnych palivách, či na celkový životný cyklus budov z pohľadu tvorby emisií.

Cieľom EK je zdôrazniť, že návrh revidovanej smernice stanovuje víziu dosiahnutia fondu budov s nulovými emisiami do roku 2050 a odráža novú uhlíkovú metriku s cieľom presunúť pozornosť z "nízkoenergetických riešení" na "nízkoemisné riešenia".

Návrh revízie EPBD prináša množstvo zmien. Vzhľadom na implementačnú kapacitu členských štátov a absorpčnú kapacitu trhu, považujeme za potrebné opatrenia prioritizovať. Navrhujeme zamerať sa na tie, ktoré podľa nášho názoru v jednotlivých krajinách môžu najviac prispieť k cieľu EPBD – dekarbonizácii fondu budov. Za kľúčové zmeny považujeme tieto štyri opatrenia, ktoré v nasledujúcich častiach kapitoly detailne popisujeme:

- ✔ **Národný plán obnovy budov (spolu s ustanoveniami o finančných stimuloch a bariérach).**
- ✔ **Minimálne energetické štandardy pre budovy (MEPS) a Databáza budov.**
- ✔ **Renovačné paspory a Digitálne denníky o budove**
- ✔ **Bezemisné budovy a zabudovaný uhlík.**

Proces

Prvá verzia EPBD ([Smernica 2010/31/EU](#)) bola prijatá v roku 2010. Cieľom smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov (EPBD 2010) bolo zlepšiť energetickú efektívnosť a podporiť využívanie obnoviteľných zdrojov energie v tomto sektore. Smernica EPBD bola revidovaná v roku 2018 ([Smernica 2018/844/EU](#)) ako súčasť balíka o čistej energii.

Nutnosť ďalšej revízie EPBD vychádzala z potreby naliehavých opatrení v oblasti klímy, ktorú EK zhmotnila v decembri 2019 do [Európskej zelenej dohody](#). Komisia v nej zároveň popísala významnú úlohu sektora budov. Následne v októbri 2019 predstavila konkrétnu stratégiu v rámci Európskej zelenej dohody pre sektor budov s názvom Vlna obnovy ([Renovation Wave](#)). Tá stanovuje cieľ zdvojnásobiť mieru renovácií v nasledujúcich 10 rokoch a zabezpečiť, aby tieto renovácie viedli k vyššej energetickej účinnosti a efektívnosti využívania zdrojov. Revízia EPBD bola potrebná pre splnenie cieľov a úloh v stratégii Vlna obnovy. Návrh revízie EPBD predstavila Európska komisia (EK) 15.12.2021 ([komunikáci EK, návrh revízie](#)).

Rada EÚ (členské štáty): Po predstavení návrhu z dielne EK bolo na si začali členské štáty pripravovať svoje pozície k návrhu EK ([pozícia SR](#)). Pozície členských štátov boli následne prednesené na Rade Európskej únie, v rámci ktorej pripravovala predsedajúca krajina kompromis s pozmeňujúcimi návrhmi, ako pozíciu Rady EÚ. V súčasnosti sa čaká na schválenie „General Approach“ (finálna pozícia Rady, ktorá slúži ako vyjednávací text v trialógu). Prepokladá sa, že by ho Rada mala prijať 25.10.2020 na zasadnutí v Luxemburgu. Posledná draft tohto dokumentu s kompromisnými pozmeňujúcimi návrhmi (teda „pozície“ Rady) je k dispozícii z 30.9.2022

Európsky parlament: Zasadanie kľúčového výboru ITRE, na ktorom by sa malo hlasovať o pozícii k EPBD by sa malo konať 29.11.2022. Po hlasovaní vo výbore by mal Európsky parlament (EP) hlasovať na plenárnom zasadnutí v Štrasburgu, ktoré sa pravdepodobne uskutoční v Decembri 2022. V súčasnosti nie je k dispozícii žiadny draft, ktorý by zahŕňal posledné diskusie. EP je v súčasnosti v procese prípravy kompromisných pozmeňujúcich návrhov (teda „pozície“ EP). Je však veľmi pravdepodobné, že pozícia EP bude požadovať ambicióznejšie znenie EPBD ako navrhla EK.

Po schválení dokumentu „General Approach“ na Rade a textu v EP sa začne trialóg medzi Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Radou Európskej Únie. Cieľom trialógu je nájsť spoločné kompromisné znenie vychádzajúce z pozícií EP a Rady na prvotného návrhu EK.

1 | Národný plán obnovy budov

Kontext:

Európska Komisia vo svojom návrhu revízie navrhla nahradiť Dlhodobé stratégie obnovy budov novými strategickými dokumentom s názvom Národný plán obnovy budov. Dokument má byť viac integrovaný do NECP a mal by obsahovať viac záväzkov. EK navrhla zjednodušenú a jednotnú štruktúru (samotná príloha revízie EPBD) podľa ktorej by členské štáty mali dokument pripraviť. Prvý draft akčného plánu by mali členské štáty podľa návrhu EK predložiť do 30.6.2024. Podľa upraveného návrhu Rady EÚ by to malo byť do 30.6.2025.

Pozícia SR:

Predloženie relevantného plánu do 30. júna 2024 považuje SR ako veľmi problematické z dôvodu chýbajúcich dôveryhodných a úplných údajov a náročnosti ich centralizácie.

MDV SR si uvedomuje potrebu plánovať v krokoch obnovu fondu bytových a nebytových budov, avšak niektoré budovy, ktoré budú stáť aj v roku 2050, nebude technicky možné (a už vôbec nie nákladovo efektívne) obnoviť do úrovne budov s nulovými emisiami. Súčasná dostupnosť dát o národnom fonde budov nie je podľa MDV SR postačujúca najmä uvedenie hodnôt primárnej a konečnej energetickej spotreby po kategóriách budov, a to s relevantným výstupom. Ako veľmi problematické vidí MDV SR vykazovanie odhadov príspevku k plneniu záväzných cieľov vyplývajúcich z iných smerníc (EED, ESR, RED). Pre povinnosť stanoviť indikatívny cieľ pre podiel energie z obnoviteľných zdrojov v sektore budov nie sú dostupné relevantné informácie. SR nedisponuje ani dátami týkajúcimi sa požadovaných detailov povinného indikátora podielu OZE v sektore budov podľa Prílohy II. návrhu revízie.

SR nesúhlasí s povinným uvádzaním indikátorov energetickej chudoby ako súčasť plánov obnovy budov podľa Prílohy II návrhu smernice, nakoľko táto oblasť je špecificky upravená podľa článku 3(3)d Nariadenia o riadení energetickej Únie 2018/1999 v NECP (Governance Regulation). SR namieta voči nepriamej „skrytej“ novele nariadenia Governance v odsekoch 2, 6 a 8. Tieto zmeny znamenajú novelizáciu nariadenia 2018/1999, pritom ale ani v hlavičke ani v obsahu novely smernice o energetickej hospodárnosti budov nie je indikované, že k takejto novelizácii nariadenia 2018/1999 jej prostredníctvom dochádza. SR nesúhlasí so stanovením cieľov (targets, Príloha II) ročnej miery obnovy fondu budov v detaile podľa typu budovy. Mieru obnovy je možné len čiastočne predikovať, vzhľadom na vlastníckej štruktúry nehnuteľností a veľmi vysokej miery individuálneho vlastníctva nehnuteľností v SR, ktorá predpokladá aktivizáciu súkromných zdrojov vlastníkov na obnovu bývania. Navrhujeme namiesto toho napr. stanovenie indikatívnych národných ukazovateľov progresu.

Odporúčanie BPB:

BPB považuje sa dobrý krok návrh vytvorenia Národného plánu obnovy (NRP) ako náhradu za LTRS predovšetkým z dôvodu väčšej orientácie na záväzky a jasné kroky. Považujeme za potrebné aby bol NRP ambiciózny (v súlade s trajektóriou k cieľu v roku 2050) a konkrétny (SMART - Specific, Measurable, Achievable, Realistic, and Timely). Dôležité je aby sa jednalo o vládny plán pripravený na medzirezortnej úrovni za participácie stakeholderov. NRP a záväzky v ňom by malo byť vymáhateľné. Deklaratívne formulácie by mali byť nahradené akčným plánom/akčnými krokami, ktoré je možné pretaviť do konkrétnych aktivít. Akčné kroky by mali byť jasne určený orgán za implementáciu s daným časovým harmonogramom alebo deadline-om.

2 | MEPS a Databáza budov

Kontext:

EK vo svojom návrhu navrhla stanoviť MEPS-y na základe energetických tried. V rámci jej návrhu mali členské štáty zabezpečiť aby po roku 2027 boli všetky nebytové budovy v maximálne energetickej triede F (teda „odstránenie“ budov v G) a po roku 2030 boli v maximálne v triede E. Rovnaký postup, avšak s 3 ročným posunom, sa týkal aj bytových budov. (2030 do F, 2033 do E). Návrh Európskej Rady však sčasti návrh EK pozmenil. Rada navrhuje aby všetky nebytové budovy boli do roku 2030 „pod“ 15 percentným thresholdom najneefektívnejších budov a do roku 2034 „pod“ 25 percentným thresholdom.

V rámci bytových budov, Rada nenavrhuje konkrétny návrh ale stanovuje členským štátom povinnosť zaviesť MEPS na bytové budovy v súlade s národnou trajektóriou dekarbonizácie fondu budov. Stanovenie MEPS pre bytové budovy členským štátom by však mali zabezpečiť aby do roku 2033 priemerná primárna energia sektoru bytových domov odpovedala aspoň energetickej triede D a do roku 2040 triede B.

Zároveň Rada navrhuje aby štáty pristupovali špecificky k segmentu rodinných domov a aspoň tie, ktoré sa predávajú, prenajímajú alebo sú darované dosiahli po roku 2028 aspoň energetickú triedu D v rámci piatich nasledujúcich rokov odo dňa danej udalosti (predaja, prenájmu ,...).

Pozícia SR:

Podľa MDV SR má stanovenie minimálnych noriem energetickej hospodárnosti budov prihladať na schopnosť praktickej aplikácie (achievable, viable) a cenovej dostupnosti (affordability). Poukazuje na to, že Slovenská republika patrí ku krajinám s veľmi vysokým podielom súkromného vlastníctva bytov rôznych sociálnych skupín obyvateľstva a zavedenie tejto povinnosti vníma veľmi problematicky z pohľadu vlastníckych práv ako aj negatívneho ekonomického dopadu na domácnosti. Navyše, normy energetickej hospodárnosti podľa MDV SR primárne adresujú neekonomické bariéry limitujúce obnovu najmä u budov prenajímaných a neobývaných vlastníckmi, čo je v podmienkach SR minoritná oblasť.

Slovenská republika nesúhlasí s povinnosťou zaviesť MEPS ako ho navrhla EK a žiada flexibilitu pri stanovení povinnosti pre jednotlivé kategórie budov a flexibilitu z pohľadu časového naplnenia tejto povinnosti, a to aj s ohľadom na časový rozmer potreby plánovania verejných zdrojov (v prípade povinnosti pre verejné budovy).

Slovenská republika zásadne nesúhlasí so znením odseku 3 (povinnosť aby členský štát zaviedol financovanie, odstránil bariéry, zaviedol poskytovania technickej asistencie, monitoroval sociálne dôsledky). Text je podľa MDV SR nad rámec pôsobnosti smernice o EHB, ktorej účelom nie je navrhovať integrované systémy financovania, ani monitorovať sociálne vplyvy či poskytovať primerané finančné opatrenia pre zraniteľné domácnosti.

Odporúčanie BPB:

BPB rozumie potrebu zavedenie MEPS tak ako ho EK navrhuje. Zároveň si však uvedomujeme riziká, ktoré môže takáto plošná regulácia všetkých kategórií budov priniesť. BPB je názoru, že je vhodné sa zamerať skôr na ďalšie možnosti ako je ďalšie odstraňovanie bariér, poskytovanie finančnej motivácia alebo MEPS v podobe definovania štandardu hypotekárneho portfólia.

Problematických segmentov v rámci SR sú práve obytné budovy, pri ktorých môže mať tento typ regulácie výrazné riziká v implementácii. Viac ako 95 % rodinných domov a drvivá väčšina bytov v bytových domoch je v súkromnom vlastníctve. V prípade bytových domov je nerealistické aby bol vlastník nútený k obnove celého bytového domu pri predaji alebo prenájme svojho bytu. Táto povinnosť sa teda nemôže týkať bytov, kde vlastník nemá možnosť ovplyvniť energetickú hospodárnosť budovy.

Rovnako tak pri segmente bytových budov považujeme za dôležité vyriešiť otázku z pohľadu možných sankcií (pravdepodobne finančného charakteru) aby nezvyšovali problém s energetickou chudobou.

Pokiaľ by v nejakej miere boli prijaté MEPS pre obytné budovy, je dôležité aby mali vlastníci zabezpečené možnosti financovania spolu s finančnou a technickou asistenciou na prípravu projektu.

V rámci verejných budov je vhodné pripomenúť, že revíziia EED už navrhuje rozšíriť povinnosť obnovy 3 % podlahovej plochy za rok na všetky verejné budovy, ktoré nespĺňujú minimálne požiadavky na EHB.

Realistický návrh sa môže týkať len niektorých segmentov fondu budov. Môže ísť napríklad o nebytové budovy (napr. administratívne komerčné), teda budovy, ktoré slúžia majiteľovi k ekonomickej činnosti. Kompromisným riešením môže byť nutné dosiahnutie požiadavky za určitú dobu od poslednej väčšej zmeny dokončenej budovy (napr. do 10 rokov).

Za kľúčové však považujeme lepšie zmapovanie budov. Základom pre stanovenie povinností je čo najpresnejšie definovanie najmenej efektívnych budov (teda tzv. 15% tresholdu). Budovy sú zodpovedné za veľkú časť spotreby energie, fosílnych palív a emisie skleníkových plynov a prachových častíc, no dnes o ich technickom stave a prevádzkových vplyvoch vieme veľmi málo. Dalo by sa prirovnat', že zatiaľ čo auto bez STK a EK nemôže na cestu, budova môže byť v prevádzke bez ohľadu na svoj stav. Zmapovanie budov (databáza) je základom pre MEPS (identifikácia najhorších budov) a zároveň priamo podporí iniciatívu vlastníkov v oblasti obnovy, pretože im sprístupní informácie o stave ich budov. Databáza by mala byť verejne dostupná, aby ju mohli vo verejnom záujme použiť súkromné spoločnosti poskytujúce rôzne energetické služby. Za najväčšiu výzvu v tomto smere považuje riešenie problému ako databázu relatívne rýchlo naplniť a identifikovať čo by mala obsahovať.

Rovnako tak považujeme za dôležité zabezpečiť mohutnejší systém kontroly kvality energetických certifikátov. Je pravdepodobné, že po zavedení MEPS by vznikol veľký tlak na ohýbanie výpočtov.

3 | Renovation passports a Building Digital Logbooks

Kontext:

„Pasport obnovy budovy“ je dokument, ktorý poskytuje plán obnovy budovy prispôsobený konkrétnej budove v niekoľkých krokoch, ktorou sa výrazne zlepší jej energetická hospodárnosť. „Viacstupňová hĺbková obnova“ (tzv. stage deep renovation) je hĺbková obnova, ktorá sa vykonáva vo viacerých krokoch a ktorá postupuje podľa krokov uvedených v pasporte obnovy budovy.

Podľa EK môže byť postupná obnova riešením problémov vysokých počiatočných nákladov a problémov pre obyvateľov, ktoré sa môžu vyskytnúť pri obnove realizovanej „naraz“. Takáto postupná obnova sa však musí starostlivo napláňovať, aby sa zabránilo tomu, že jeden krok obnovy zabráni potrebným následným krokom. Pasporty obnovy budov poskytujú jasný plán postupnej obnovy a pomáhajú vlastníkom a investorom najlepšie napláňovať časový harmonogram a rozsah intervencií. Pasporty obnovy budov by sa preto mali sprístupniť vlastníkom budov vo všetkých členských štátoch ako dobrovoľný nástroj.

Podľa návrhu EK budú musieť členské štáty zaviesť do konca roka 2024 systém pasportov obnovy budov na základe spoločného rámca, ktorý vypracuje Komisia (EK ho má vypracovať do konca 2023) s cieľom umožniť svojim občanom využívať tento nástroj. Členské štáty majú zároveň zabezpečiť, aby sa viacstupňová hĺbková obnova, na ktorú sa poskytujú verejné finančné stimuly, riadila krokmi stanovenými v pasporte obnovy budovy.

Pasport obnovy budovy musí spĺňať tieto požiadavky:

- ✔ **vydáva ho kvalifikovaný a certifikovaný odborník po návšteve na mieste;**
- ✔ **obsahuje plán obnovy, v ktorom sa uvádza postupnosť jednotlivých krokov obnovy**
- ✔ **budov s cieľom transformovať budovu na budovu s nulovými emisiami najneskôr do roku 2050;**
- ✔ **uvádzajú sa v ňom očakávané prínosy z hľadiska úspor energie, úspor na účtoch za energiu a zníženia prevádzkových emisií skleníkových plynov, ako aj širšie prínosy týkajúce sa zdravia a pohodlia a zlepšená schopnosť budovy prispôbiť sa zmene klímy; a**
- ✔ **obsahuje informácie o možnej finančnej a technickej podpore.**

Podľa návrhu EK je „digitálny denník budovy“ spoločná databáza všetkých relevantných údajov o budove vrátane údajov týkajúcich sa energetickej hospodárnosti, ako sú energetické certifikáty, pasporty obnovy budov a indikátory inteligentnej pripravenosti, ktorá uľahčuje informované rozhodovanie a výmenu informácií v sektore stavebníctva medzi vlastníkami a užívateľmi budov, finančnými inštitúciami a verejnými orgánmi.

Pozícia SR:

Podľa MDV SR predstavuje Pasport obnovy budovy užitočný nástroj. Za možné prekážky považuje nedostatok kvalifikovaných odborníkov pre ich spracovanie a samotnú dobu platnosti pasportu, ktorý sa môže stať rýchlo zastaraným a stratiť relevanciu a dôveryhodnosť v čase. Slovenská republika navrhuje, aby sa povinnosť zaviesť systém pasportov obnovy budov implementovala v primeranom časovom rozpätí až po prijatí delegovaného aktu EK. Nie je známa konečná podoba spoločného európskeho rámca pre pasporty obnovy budov. Povinnosťou však vzniká nová potreba akvizície a výškolenia odborných kapacít na účely korektného fungovania nového systému.

MDV SR nestanovilo pozíciu k Building Digital Logbooks.

Odporúčanie BPB:

BPB považuje nástroj Renovačného pasportu za veľmi užitočný. Svoje uplatnenie nájde predovšetkým pri projektoch na ktorých sa kladie požiadavka obnovy do štandardu ZEB (alebo NZEB) avšak z finančných, technických alebo iných príčin nie je možné danú budovu obnoviť do požadovaného štandardu v jednom kroku. Väčšina obnovy budov sa deje postupne a Pasport môže zároveň vlastníkom pomôcť vhodne nastaviť jednotlivé kroky tak, aby sa vyhli zbytočným problémom a tzv. lock in efektu.

Za dôležité však považuje zabezpečiť dostatočnú relevantnosť a kvalitu takéhoto dokumentu. Nemôže sa stať, aby pasport slúžil špekulatívne na oddialenie splnenia povinnosti dosiahnutia požadovanej úrovne EHB.

Building Digital Logbooks považuje za nástroj, ktorý by mal dopomôcť k vyššej miere informácií o stave fondu budov pre verejnú politiku, ako aj stave danej budovy pre súčasných alebo budúcich vlastníkov.

4 | Bezemisné budovy a zabudovaný uhlík

Kontext:

Podľa návrhu EK majú členské štáty zabezpečiť aby všetky nové verejné budovy boli od roku 2027 (Rada EÚ navrhuje 2028) boli bezemisnými budovami (ZEB). Povinnosť pre všetky nové budovy by mala platiť od roku 2030.

Podstatou návrhu ZEB je aby neprodukovali žiadne on-site emisie z fosílnych palív. EK zároveň navrhla maximálne úrovne potreby primárnej energie. Rada EÚ však návrh na tieto úrovne zrušila a odporúča len aby si členské štáty stanovili tento threshold podľa trajektórií plánov obnovy budov. Maximálna úroveň by však nemala prekročiť nákladovo optimálnu úroveň.

Zároveň sa stanovuje povinnosť počítať GWP a uvádzať v EC pre všetky nové budovy s plochou nad 2000 m² od roku 2027 a pre všetky budovy od roku 2030.

Pozícia SR:

SR si uvedomuje potrebu zavedenia opatrení smerujúcich k dekarbonizácii fondu budov avšak citlivo vníma negatívny vplyv uvedenej povinnosti kedy všetky nové budovy by mali byť po roku 2030 budovami s nulovými emisiami. SR požaduje väčšiu flexibilitu pre bytové budovy najmä z opodstatnenej obavy významného zníženia cenovej dostupnosti nového bývania v SR. SR patrí medzi krajiny s najnižším počtom bytov na 1 000 obyvateľov v EÚ, čelí pokračujúcemu rastu cien nehnuteľností od finančnej krízy, ktorý sa ešte prehĺbil zrýchľujúcou sa infláciou v rokoch 2021, 2022 aj v dôsledku výrazného rastu cien stavebných materiálov a výrobkov a rastu cien palív. Trh s nájomným bývaním je malý a regionálne obmedzený. Rastúce ceny bývania negatívne vplývajú na ďalšie zadlžovanie sa domácností a výrazné zvyšovanie pomeru výdavkov na bývanie k disponibilnému príjmu.

Požiadavku vypočítať a zverejniť potenciál globálneho otepľovania počas životného cyklu budovy vníma SR ako nevyváženú a neodôvodnenú z pohľadu významných administratívnych nákladov na implementáciu a administráciu tejto povinnosti, vzniku dodatočnej potreby kapacít odborne spôsobilých osôb pre výpočet GWP v krátkom čase a jej praktického prínosu pre subjekt, ktorý náklady spojené s výpočtom absorbuje. Z pohľadu prepojenia potenciálu GWP a investícií v prepojení na taxonómiu vnímame ako adresnejšiu implementáciu cez bankovú alebo obdobnú legislatívu. Povinnosť počítať GWP a udávať v certifikáte pre všetky budovy od roku 2030 považujeme ako neodôvodnený bez zrejmeho prínosu pre vlastníka (napr. rodinného domu) na jednej strane a dodatočnými nákladmi na preukázanie ukazovateľa. Rovnako problematicky vnímame nedostatočnú prepojenosť a praktický prínos tejto povinnosti vo vzťahu k iným politikám (napr. v oblasti klímy).

MDV SR vníma potrebu jasne definovať zo strany EK spôsob a postup (metodické usmernenie) v problematike „odstraňovania uhlíka v súvislosti s ukladaním uhlíka v budovách alebo na nich“ ako aj objasnenie postupu „pri riešení otázok spojených s adaptáciou na zmenu klímy“ v budovách.

Požiadavka úplného pokrytia potreby energie výlučne energiou z obnoviteľných zdrojov neberie podľa MDV SR do úvahy zachovanie princípu technologickej neutrality, ktorý SR považuje za zásadný, aj vzhľadom na využívanie jadrových zdrojov v energetike (alebo iných zdrojov v rámci systémov účinného CZT, ktoré sa využívajú najmä pri dodávkach tepla do bytových domov).

Odporúčanie BPB:

BPB víta postupné sprísňovanie požiadaviek pre nové budovy s cieľom približovať sa energeticky alebo uhlíkovo neutrálnym budovám. Toto opatrenie považujeme za kľúčové opatrenia pre nové budovy.

Považujeme za mierne zmätočné samotné pomenovania (bezemisné budovy), nakoľko kritériá sa zameriavajú na spotrebu primárnej energie a nie na emisie.

Pre bezemisné budovy je na zváženie umožniť všetky bezemisné zdroje energie (napr. elektrická energia z jadra) za predpokladu skutočne vysokej energetickej hospodárnosti (v prípade SR napr. odporúčané hodnoty STN 73 0540-2).

Zabudovaný uhlík bude hrať rolu postupne stále väčšiu. Odporúčame pri jeho hodnotení postupovať podľa harmonizovaných noriem EÚ v záujme objektívneho posúdenia a zabezpečenia porovnateľných výsledkov EN 15978.

Je otázne či v segmente obytných budov prinesie koeficient GWP pridanú hodnotu. Možným riešením môže byť postupný nábeh, kedy by sa začalo u verejných a veľkých komerčných budovách a postupne prechádzalo aj na obytné, neskôr malé obytné ako rodinné domy.

Doplnenie

Okrem vyššie rozobraných štyroch opatrení považujeme za dôležité tieto body návrhu revízie:

- ✔ NZEB štandard pre obnovu budov – podporné programy majú motivovať k čo najambicióznejšej obnove, ale pri obnove často technicky nie je možné dosiahnuť štandard NZEB. Prísne vyžadovanie NZEB by mohlo viesť k situácii, kedy vlastníci takýchto budov by nemali nárok na verejnú podporu obnovy, čo by zrejme viedlo k realizácii ešte menej ambicióznej obnovy, resp. jej odloženiu.
- ✔ Kvalita vnútorného vzduchu – a vo všeobecnosti prostredia, považujeme za dôležité a odporúčame integrovať do všetkých podporných programov spolu s adaptačnými opatreniami ako sú zelené strechy. Opatrenia s rôznymi primárnymi cieľmi (energetická hospodárnosť, adaptácia na klimatickú zmenu, debarierizácia, kvalita vnútorného prostredia a pod.) je potrebné vykonať koordinovane a často aj naraz. Podobne pokiaľ ide o podporu mobility a smart readiness (bonusové kritérium, ktorého paušálne vyžadovanie by z dôvodu objektívnej technickej nerealizovateľnosti pri obnovovaných budovách pravdepodobne viedlo k odloženiu obnovy alebo strate nároku na verejnú podporu.

Návrh revízie smernice o Energetickej hospodárnosti budov

POZIČNÝ DOKUMENT PLATFORMY
BUDOVY PRE BUDÚCNOŠŤ

SEPTEMBER 2022